

простір; встановлення посиленних вимог до платіжних операторів і систем, що використовують нові фінансові технології.

Заходи соціального характеру (в тому числі, освітні) включають: підвищення фінансової грамотності населення у сфері здійснення безготівкових розрахунків; розвиток фінансової інклюзії (полегшення безперешкодного доступу користувачів до платіжних послуг та забезпечення доступу до інформації про такі послуги); постійна співпраця банківських структур та академічної спільноти для працевлаштування висококваліфікованих випускників ЗВО, підвищення кваліфікації банківських працівників за тематикою впровадження фінансових технологій у діяльність банків. Водночас важливою умовою реалізації запропонованих заходів є їх узгодження із регулятивними заходами Європейського Союзу для подальшого розвитку платіжних систем у міжнародному просторі та забезпечення фінансової безпеки безготівкових операцій.

Література

1.Пиріг С.О., Іщук Л.І., Олександренко І.В. Оцінка рівня ринку платіжних карток та чинники впливу на його розвиток. *Економічний форум*. 1(1). 2021. С.184-192.

2.Про платіжні послуги: Закон України від 01.04.2023 р. №1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення: 14.11.2025).

3.Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України (втрата чинності від 01.08.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2346%2D14&p=1155153218231268#Text> (дата звернення: 18.11.2025).

4.Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: постанова №18 від 24.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 17.11.2025).

УДК 658.012.2 : 004.65

Юрій ДИКИЙ, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;

Науковий керівник: Наталія ЮРИК, канд. екон. наук, доц.

Тернопільський національний університет імені Івана Пулюя, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Yurii DYKYI, the third (educational and scientific) level of higher education applicant,

Academic Supervisor: Nataliia YURYK, PhD, Associate Prof.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

INFORMATION SYSTEMS AS A FACTOR IN INCREASING BUSINESS EFFICIENCY

Сучасний етап розвитку економіки характеризується стрімкою цифровізацією бізнес-процесів, зростанням ролі даних та необхідністю прийняття оперативних і науково обґрунтованих управлінських рішень. За цих умов інформаційні системи стають ключовим елементом інфраструктури підприємництва, що забезпечує інтеграцію, автоматизацію та оптимізацію основних функцій управління. Використання систем ERP, CRM, SCM, BI, а також платформ аналітики великих даних формує нову якість

підприємницької діяльності, підвищуючи її продуктивність, адаптивність і стратегічну стійкість в умовах конкурентного середовища та зовнішніх турбуленцій.

Посилення глобалізаційних викликів, воєнні ризики, зростання регуляторних вимог і ускладнення логістичних процесів підсилюють потребу у впровадженні інтегрованих цифрових рішень, які дозволяють мінімізувати невизначеність і підвищити прозорість бізнес-процесів. Інформаційні системи виступають не лише технологічними інструментами, але й стратегічними активами, що сприяють формуванню конкурентних переваг підприємств завдяки підвищенню швидкості обробки інформації, вдосконаленню комунікацій, підвищенню рівня контролю ризиків і реалізації ефективної моделі управління ресурсами.

Підвищення ефективності підприємництва у цифровій економіці нерозривно пов'язане з якістю інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських рішень. Саме тому дослідження впливу інформаційних систем на продуктивність діяльності, інноваційну спроможність, фінансові результати та конкурентні позиції підприємств набуває особливої наукової та практичної значущості. Водночас важливо враховувати, що сучасні інформаційні системи мають складну структуру та пройшли тривалу еволюцію – від локальних засобів планування до інтегрованих корпоративних платформ, здатних охоплювати всі аспекти діяльності підприємства. Тому доцільно представити узагальнену характеристику основних типів і рівнів розвитку таких систем, що формують сучасну цифрову інфраструктуру бізнесу.

MRP (Material Requirements Planning) трактується як базова система планування потреб у матеріальних ресурсах, що забезпечує узгодження виробничого плану з графіком постачання сировини та комплектуючих [1]. Вона дозволяє визначити номенклатуру, обсяги й терміни закупівлі або виготовлення матеріалів з урахуванням структури виробу, наявних запасів та очікуваних поставок, що сприяє мінімізації складських залишків, скороченню виробничих циклів та зменшенню ризиків простоїв.

MRP формує детальний календарно-плановий графік забезпечення виробництва матеріальними ресурсами, реалізуючи принцип «стільки, скільки потрібно, і тоді, коли потрібно». У результаті підвищується раціональність використання ресурсів, знижуються витрати на зберігання, усувається необхідність авральних закупівель та посилюється здатність підприємства виконувати замовлення клієнтів у задані терміни.

MRP II (Manufacturing Resource Planning) відображає еволюційний перехід від вузько орієнтованого планування матеріалів до інтегрованого управління всіма виробничими ресурсами підприємства. На відміну від MRP, ця концепція включає планування не лише матеріальних, а й фінансових, трудових та виробничих ресурсів, забезпечуючи узгодженість рішень між виробничими, фінансовими, кадровими та логістичними підрозділами.

MRP II формує єдине інформаційне середовище, у межах якого синхронізуються виробничі графіки, замовлення клієнтів, закупівлі, завантаження потужностей, складські операції та бюджетні показники. Це дозволяє не лише реалізувати реалістичні плани завантаження цехів і робочих центрів, а й прогнозувати грошові потоки, оцінювати собівартість, уникати «вузьких місць» і підвищувати оборотність капіталу.

ERP-системи є логічним продовженням розвитку концепції MRP II та формують універсальний стандарт інтегрованого управління ресурсами підприємства. Вони забезпечують цілісне охоплення ключових бізнес-процесів (фінансових, виробничих, збутових, закупівельних, кадрових, логістичних) на базі єдиної інформаційної платформи, усуваючи при цьому фрагментарність даних і знижує ризики управлінських помилок [2].

Сучасні ERP-рішення (Microsoft Dynamics 365 Business Central, SAP Business One, Oracle ERP Cloud, IT-Enterprise, Odoo) поєднують можливості автоматизації операцій, аналітичної обробки даних та адаптації до галузевої специфіки. Вони підтримують хмарні й локальні моделі розгортання, забезпечують відповідність нормативно-правовим вимогам, інтеграцію з іншими цифровими сервісами та створюють основу для гнучкої цифрової трансформації підприємства.

Використання таких систем, як Microsoft Dynamics 365 Business Central та SAP Business One, підвищує прозорість фінансових потоків, стандартизує типові операції, скорочує час виконання бізнес-процесів і розширює можливості оперативної та стратегічної аналітики. Це сприяє зменшенню фінансових та операційних ризиків, покращенню бюджетного планування та зростанню рентабельності діяльності підприємства.

Хмарні ERP-рішення на кшталт Oracle ERP Cloud дозволяють підприємствам оптимізувати витрати на IT-інфраструктуру, масштабувати системи відповідно до динаміки розвитку бізнесу і використовувати інструменти IoT, штучного інтелекту та машинного навчання для підвищення точності прогнозування. Це підсилює гнучкість, швидкість реагування на ринкові зміни та формує довгострокові конкурентні переваги.

Національні платформи, зокрема IT-Enterprise [3], забезпечують глибоку інтеграцію з виробничими процесами, підтримку стандартів MRPII, MES, APS і врахування вимог українського законодавства. Вони дають змогу більш точно планувати завантаження потужностей, керувати запасами, оптимізувати витрати та адаптувати бізнес-процеси до специфіки вітчизняного ринку.

Великі інтелектуальні інформаційні системи класу SAP S/4HANA та Infor LN 10.7 репрезентують вищий рівень розвитку корпоративних IT-рішень, поєднуючи ERP-функціонал із потужними аналітичними можливостями та підтримкою сценарного моделювання [4]. Вони дозволяють реалізувати наскрізне управління фінансами, виробництвом, логістикою, персоналом та якістю у режимі майже реального часу, інтегруючи розподілені локації, підрозділи та партнерські мережі.

Інтелектуалізація таких систем, використання in-memory технологій, вбудованої аналітики та інструментів прогнозування перетворює їх на стратегічний інструмент підтримки управлінських рішень, що значно підвищує точність планування, скорочує часові лаги між появою відхилень і реакцією менеджменту, сприяє впровадженню моделей smart-production та відповідає вимогам Індустрії 4.0.

Узагальнюючи результати дослідження, слід відзначити, що інформаційні системи є ключовим чинником підвищення ефективності сучасного підприємництва, оскільки забезпечують комплексне управління ресурсами, оптимізацію бізнес-процесів та прискорення прийняття управлінських рішень. Еволюція від MRP та MRP II до сучасних ERP-рішень зумовила перехід до інтегрованого управління матеріальними, фінансовими, кадровими та виробничими ресурсами на основі єдиного інформаційного середовища, що підвищує прозорість операцій, скорочує витрати, зменшує рівень ризиків і сприяє зростанню продуктивності.

ERP-системи (зокрема Microsoft Dynamics 365 Business Central, SAP Business One, Oracle ERP Cloud, IT-Enterprise, Odoo) демонструють різні інструментальні підходи до автоматизації, однак єдині у своїй спрямованості на підвищення координації між підрозділами, точності даних та швидкості виконання операцій. Великі інтелектуальні платформи, такі як SAP S/4HANA та Infor LN 10.7, доповнюють цей потенціал завдяки розвинутій аналітиці, підтримці прогнозування та можливості гнучкого управління складними й глобально розподіленими операціями. Таким чином, інформаційні системи постають не лише засобом автоматизації, а й рушієм цифрової трансформації,

забезпечуючи зростання ефективності підприємницької діяльності, удосконалення системи управління, оптимізацію витрат і формування стійких конкурентних переваг.

Література

1. Що таке MRP система: ключові функції та переваги. URL: <https://wezom.com.ua/ua/blog/mrp-sistemy-cto-eto-takoe> (дата звернення: 26.11.2025).
2. Що таке ERP і навіщо він потрібен? URL: <https://b-fin.tech/blog/what-is-erp> (дата звернення: 26.11.2025).
3. Офіційний сайт компанії IT-Enterprise. URL: <https://www.it.ua/> (дата звернення: 26.11.2025).
4. Азарова А. О., Юрчук Н. П., Нікіфорова Л. О., Шиян А. А. Інформаційні системи і технології. Частина 2: навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2024. 160 с

УДК 330.34:339.92(477)

Олександр КАЛІНІЧЕНКО, к.е.н., доц.

Полтавський державний аграрний університет, Україна

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Oleksandr KALINICHENKO, PhD, Docent, Assoc. Prof.

Poltava State Agrarian University, Ukraine

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S NATIONAL ECONOMY

У сучасних умовах інноваційного розвитку національної економіки адаптуються до нових глобальних викликів, зокрема до швидких темпів технологічних змін та трансформацій на ринках капіталу і праці. У цьому контексті держави прагнуть здобути конкурентні переваги, сприяючи розвитку нових технологій, створенню сприятливого середовища для інвестицій у науку й дослідження, а також інтенсивному розвитку інтелектуального потенціалу через освіту, науку та інноваційні підприємства.

Інновації є основним рушієм трансформацій у національній економіці, оскільки вони визначають не лише розвиток виробничих потужностей, а й структурні зміни, які впливають на конкурентоспроможність держави. Інновації сприяють впровадженню нових технологій, удосконаленню управлінських процесів, а також оптимізації використання наявних ресурсів, що, в свою чергу, дозволяє національній економіці досягати високих темпів розвитку. Інноваційні процеси створюють умови для формування нових ринків і галузей, що є важливим чинником забезпечення економічної стійкості та розвитку держави в умовах глобальної конкуренції.

Інноваційна економіка ґрунтується на впровадженні інновацій, безперервному технологічному удосконалюванні, виробництві та експортуванні високотехнологічних товарів (послуг) з високою доданою вартістю. Основою інноваційної економіки є новітні технології. Від інших видів економік її відрізняє те, що основну частину прибутку створює інтелект вчених, новаторів, розвиток інформаційної сфери, а не просте матеріальне виробництво, характерне для індустріальної економіки або висока концентрація фінансів, властива для капіталу [2, с. 10].

Інноваційний розвиток є невід'ємною частиною всіх сфер життєдіяльності суспільства і має особливе значення для підприємств, галузей та національної економіки,